

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év március hó 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A lopás vétsége és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben az **I. r. terhelt által - a II. r. terhelt** javára is - benyújtott, valamint a Legfőbb Ügyészség által a II. r. terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Komlói Városi Bíróság 1.B.323/2006/35. számú ítéletét mindkét terhelt vonatkozásában megváltoztatja.

I. r. terheltet és a II. r. terheltet a társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlete miatt emelt vád alól felmenti.

Az I. r. terhelttel szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát 6 (hat) hónapra enyhíti. Egyebekben I. r. terhelt tekintetében a Komlói Városi Bíróság 1.B.323/2006/35. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A bűnügyi költség címén a II. r. terhelt által befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a II. r. terheltnek vissza kell téríteni.

A felülvizsgálat során felmerült 7500,-(hétezer-ötszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Komlói Városi Bíróság a 2007. december hó 19. napján kihirdetett és ugyanezen a napon első fokon jogerőre emelkedett 1.B.323/2006/35 számú ítéletével:

az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki egyedi azonosító jel megghamisításának büntetében és társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérletében. Ezért őt, mint különös és többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül - 10 hónap börtönre, mellékbüntetésül 1 év közügyektől eltiltásra ítélte;

II. r. terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérletében, s ezért őt 2 évre próbára bocsátotta.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1951-ben született I. r. terhelt nyugdíjas. 1969 és 2005 között 14 alkalommal volt büntetve, 13 esetben végrehajtandó szabadságvesztésre, egy ízben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre. Ezt követően 2006. november 28-án lopás büntette és egyedi azonosító jel megghamisításának büntette miatt, mint többszörös visszaesőt 1 év 8 hónap börtönre ítélték, majd a Pécsi Városi Bíróság a 2007. április hó 17. napján kelt - és a másodfokon eljáró Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.186/2007/3. számú ítéletével 2007. július hó 3. napján jogerőre emelkedett - 7.B.1693/2006/10. számú ítéletével egyedi azonosító jel megghamisításának büntette miatt, mint többszörös visszaesőt 6 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Az 1950-ben született II. r. terhelt rokkant-nyugdíjas. 1967 és 2006. között 6 alkalommal volt büntetve, lopás vétsége és más bűncselekmények miatt, valamennyi esetben végrehajtandó szabadságvesztésre.

A II. r. terhelt enyhe fokú gyengeelméjűségben szenved. Kóros elmeállapota miatt nagymértékben korlátozott a cselekménye következményeinek felismerésében és a felismerésnek megfelelő cselekvésben.

1.

A terheltek 2006. július hó 28. napján személygépkocsival V.-ről M.-re indultak az erdei úton keresztül. A gépjárművet az I.r. terhelt vezette. Este 22 óra körül megálltak a kiskerteknél található és a Városgondnokság tulajdonában álló buszmegállónál, mivel észlelték, hogy ismeretlenek a buszmegálló alumíniumlemez borítását eltávolították, és a lefeszített táblákat a közelben lévő szemetes konténerhez támasztották.

A terheltek azzal a szándékkal álltak meg, hogy a lebontott alumíniumlemezeket eltulajdonítják. A bontási cselekményt észlelő, az eljárás során ismeretlenül maradt személy a rendőrségre

bejelentést tett, amely alapján kiérkező rendőröket látva az I. r. terhelte beszaladt az erdőbe, míg a II.r. terhelte a gépjárműben maradt.

A terheltek a megkísérelt lopással 21.500 forint kárt okoztak, amely lefoglalással és a sértett részére történő kiadással megtérült.

2.

A fenti rendőri intézkedés során megállapításra került, hogy a gépjármű 3 alvázszámmal rendelkezik, amelyek közül azonban egyik sem egyezik meg a forgalmi engedélyben szereplő azonosító számmal. A hatósági jelzés valójában egy másik, ugyanolyan típusú gépjárműhöz tartozik, amelynek tulajdonosa az I. r. terhelte, aki a fenti intézkedést megelőzően, ismeretlen időpontban szerelte fel ezt a hatósági jelzést a személyautóra, amelybe beleépítette annak motorját is.

A fenti tényállás alapján a bíróság I. r. és a II. r. terhelte cselekményét a Btk. 316. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdése szerint minősülő és büntetendő társtettesként elkövetett lopás vétsége kísérletének, továbbá az I. r. terhelte cselekményét 1 rb. a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjának meghatározott egyedi azonosító jel megamisítása büntetettének minősítette.

A Be. 259. §-ának (1) bekezdése alapján röviden indokolt ítélet tartalmazza még az alkalmazott jogszabályokat.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelte nyújtott be felülvizsgálati indítványt élettársa, Raffael Aranka II. r. terhelte javára is arra hivatkozással, hogy bűnösségüket az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg.

A felülvizsgálati indítvány szerint a szemetes konténerhez támasztott alumíniumlemezeket bontási hulladéknak tekintették, mert semmi jel nem utalt arra, hogy az valakinek a tulajdona volna. A lopás vétsége azért sem valósult meg, mert (álláspontja szerint) az alumíniumlemezek értéke a szabálysértési értékhatárt nem haladta meg.

Az egyedi azonosító jel megamisításának büntetettében azért törvénysértő a bűnösségének megállapítása, mert a Wartburg személygépkocsi alvázszámának megváltoztatása csupán felújítás eredménye volt. Annyiban követett el hibát, hogy a bejelentési kötelezettségét elmulasztotta. Ez utóbbi cselekmény miatt egyébként a Pécsi Városi Bíróság őt korábban már elítélte.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2063/2008. számú átiratában az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványát a terheltet lopás vétségének kísérletében marasztaló jogerős határozatot sérelmező részében alaposnak tartotta. Egyidejűleg a II. r. terhelt javára a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írt okból felülvizsgálati indítványt nyújtott be, mert bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az ügyészi indítvány szerint az irányadó tényállás alapján az I. r. és a II. r. terheltnek az a magatartása, hogy a lebontott alumíniumlemezek eltulajdonítása céljából a helyszínen megálltak, a lopás kísérletét nem valósította meg. A bűncselekmény elkövetésére irányuló szándék a törvényi tényállás keretein kívül esik, önmagában nem büntethető. A terheltek a lopás szándékával álltak meg a helyszín közelében, de az idegen dolog elvételét még nem kezdték meg, a lopás előkészületét pedig nem rendeli büntetni a törvény.

Az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványa az egyedi azonosító jel meghamisítása büntetőben történt bűnösség megállapítását kifogásoló részében alaptalan. A terhelt azzal, hogy az eltérő alvázszámú gépkocsijára egy másik gépkocsi rendszámtábláját szerelte fel, megvalósította ezt a bűncselekményt. Ugyanakkor az eljárás iratanyagából megállapítható, hogy a Pécsi Városi Bíróság a 7.B.1693/2006/10. számú, valamint a Baranya Megyei Bíróság a 3.Bf.186/2007/3. számú, 2007. július hó 3. napján jogerőre emelkedett ítéletével az I. r. terhelt bűnösségét a Komlói Városi Bíróság 1.B.323/2006/35. számú ítéletének 2. pontjával egyező tényállás alapján az egyedi azonosító jel meghamisításának büntetőben már megállapította. Ez a törvénysértés azonban a Be. 408. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott ok alapján kizárólag perújítási eljárásban orvosolható.

Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot változtassa meg. Az I. r., valamint a II. r. terheltet az ellenük lopás vétségének kísérlete miatt emelt vád alól mentse fel, és az I. r. terhelttel szemben kiszabott büntetést enyhítse. Indítványozta továbbá a Legfőbb Ügyészség az I. r. terhelttel szemben kiszabott 10 hónap börtönbüntetés végrehajtásának a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig történő felfüggesztését, valamint azt is, hogy a felülvizsgálati indítvány elbírálását követően a Legfelsőbb Bíróság az alapügy iratait a perújítási indítvány előterjesztésével kapcsolatos intézkedés megtétele végett küldje meg a Legfőbb Ügyészségnek.

A Legfelsőbb Bíróság a 2008. szeptember hó 3. napján tartott tanácsülésen meghozott Bf.II.767/2008/5. számú végzésével a Komlói

Városi Bíróság 1.B.323/2006/35. számú ítéletének a végrehajtását az I. r. terheltre vonatkozó részében felfüggesztette.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő az I. r. terhelt által a II. r. terhelt érdekében is előterjesztett felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság az I. r. terheltet mindkét bűncselekmény vádja alól, illetve a II. r. terheltet mentse fel.

A legfőbb ügyész képviselője az írásbeli nyilatkozatával egyező indítványt tett.

A nyilvános ülésen az I. r. terhelt - a felülvizsgálati indítványával egyezően - az ő és a II. r. terhelt felmentését kérte mindkét bűncselekmény vádja alól.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során az I. r. terhelt által a II. r. terhelt javára is előterjesztett felülvizsgálati indítványt a lopás vétségének kísérletében bűnösséget megállapító részében, valamint a Legfőbb Ügyészség által a II. r. terhelt javára előterjesztet felülvizsgálati indítványát és a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát mindkét terhelt vonatkozásában - az átiratában kifejtett indokok alapján - alaposnak találta.

1.

Az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványa szerint a szemetes konténerhez támasztott alumínium lemezeket bontási hulladéknak tekintették, mert semmi jel nem utalt arra, hogy az valakinek a tulajdona volna. A lopás vétsége azért sem valósult meg, mert (álláspontja szerint) az alumíniumlemezek értéke a szabálysértési értékhatárt nem haladta meg.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a Be. 423. §-ának (1) bekezdésében foglaltak értelmében, a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapul vételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában.

Az irányadó tényállás szerint pedig a terheltek azzal a szándékkal álltak meg a személygépkocsival, hogy a lebontott alumíniumlemezeket eltulajdonítsák, és e lemezek értéke 21.500 forint volt. E tényállás - a már kifejtettek szerint - a felülvizsgálati indítványban nem támadható és a felülvizsgálati eljárás során is irányadó volt.

2.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelte felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelte bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az I. r. terhelte, valamint a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa szerint a megállapított tényállás alapján a terheltek nem valósították meg a lopás vétségének kísérletét, nem követtek el bűncselekményt.

A Btk. 316. §-ának (1) bekezdése szerint a lopást az követi el, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa.

A lopás elkövetési magatartása az elvétel. Az elvétel mindig olyan aktív magatartás, amely az idegen dolog birtokának a megszerzésére irányul. Az elvétel az idegen dologra (vagy adott esetben idegen dolog elhelyezésére, tárolására, védelmére, stb. szolgáló más dologra) történő fizikai ráhatással, s ehhez képest szükségképpen az említett dolog (más dolgok) megérintésével valósul meg.

A Btk. 16. §-a szerint kísérlet miatt az büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be. A lopás elvétele az idegen dolog (más dolgok) megérintésével (megragadásával, megfogásával stb.) kezdődik. Mindaddig, amíg a tettes a dolgot (más dolgokat) az eltulajdonítása végett nem érinti (fogja, ragadja stb.) meg, az elkövető magatartása nem lép a Btk. 316. §-ában meghatározott (különös részi) tényállás keretei közé, tehát a szándékos bűncselekmény elkövetését még nem kezdi meg.

Az irányadó tényállás szerint a terheltek elhatározták, hogy eltulajdonítják az alumíniumlemezeket. E cselekményük legfeljebb a Btk. 18. §-ának (1) bekezdésében meghatározott megállapodásnak minősülhet, a Btk. e bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy az előkészület csak akkor büntetendő, ha a törvény azt külön elrendeli. A Btk. 316. §-ában meghatározott lopás előkészülete azonban nem büntetendő.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott elsőfokú ítéletet - a Be. 427. §-ának (1) bekezdésének a) pontja alapján - I. r. és a II. r. terhelt vonatkozásában megváltoztatta és nevezetteket a társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlete miatt emelt vád alól - a Be. 6. §-a (3) bekezdése a) pontjának I. fordulata és a 331. §-ának (1) bekezdése alapján - felmentette.

3.

Az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványa szerint az egyedi azonosító jel meghamisításának büntettségében azért törvénysértő bűnösségének a megállapítása, mert a személygépkocsi alvázszámának megváltoztatása csupán felújítás eredménye volt. Annyiban követett el hibát, hogy a bejelentési kötelezettségét elmulasztotta. Ez utóbbi cselekmény miatt egyébként a Pécsi Városi Bíróság őt korábban már elítélte.

A Legfelsőbb Bíróság az egyedi azonosító jel meghamisításának büntettségében bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó jogerős ítéleti rendelkezést részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

A Be. 408. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint a bíróság jogerős ítéletével elbírált cselekmény (alapügy) esetén perújításnak van helye, ha a terhelttel szemben ugyanazon cselekmény miatt több jogerős ítéletet hoztak. A jogerősen elbírált cselekmény miatt történt ismételt marasztalással megvalósuló törvénysértés kizárólag perújítási eljárás keretében küszöbölhető ki, ezért a perújítási eljárás kezdeményezése érdekében a Legfelsőbb Bíróság az iratokat a Legfőbb Ügyészségnek - az átiratában előterjesztett indítványára - megküldi.

Az I. r. terhelt ugyanakkor azt is vitatta, hogy a tényállásban terhére rótt cselekmény nem valósított meg bűncselekményt. A felújítást követően a bejelentési kötelezettségének elmulasztása legfeljebb igazgatási jellegű jogkövetkezményeket vonhat maga után.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt e körben sem találta alaposnak. Az irányadó tényállás szerint ugyanis az egyedi azonosító jel meghamisításának büntette azzal valósult meg, hogy a terhelt által a közúti forgalomban használt személygépkocsira olyan rendszám volt felszerelve, amelyet nem arra a gépjárműre, hanem egy attól eltérő alvázszámú másik járműre adtak ki. Márpedig e cselekmény maradéktalanul megvalósítja a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjában büntetni rendelt egyedi azonosító jel meghamisításának büntettét.

4.

A Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - megvizsgálta, hogy az I. r. terhelt felmentésére figyelemmel indokolt-e a terhén maradó 1 rb. egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt a jogerősen kiszabott büntetés enyhítése. Úgy ítélte meg, hogy az I. r. terhelttel szemben az 1 rb. kisebb tárgyi súlyú büntett miatt a 10 hónap börtön eltúlzottan súlyos büntetés volna, ezért főbüntetését enyhítette.

A büntetés kiszabásánál abból indult ki, hogy az I. r. terhelt többszörös és különös visszaeső, bár e visszaesői minőségek megállapításához szükséges adatokat a jogerős ítélet tényállása maradéktalanul nem tartalmazza. A Legfelsőbb Bíróság ezért a tárgyaláson ismertetett iratok tartalma (a városi Bíróság iratai között 26. sorszám alatt elfekvő erkölcsi bizonyítvány) alapján rögzíti, hogy az I. r. terheltet korábban - egyebek mellett - a Pécsi Városi Bíróság a 2000. május hó 19. napján jogerőre emelkedett 9.B.2589/1999/5. számú ítéletével az 1999. szeptember hó 10. napján elkövetett lopás büntette miatt, mint többszörös visszaesőt 10 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra, majd a Pécsi Városi Bíróság a 2001. február hó 14. napján jogerőre emelkedett 3.B.1750/2000/10. számú ítéletével az 1999. augusztus hó 27. napján elkövetett lopás büntette és más bűncselekmény miatt, mint többszörös visszaesőt, 1 év 10 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra, s végül a Pécsi Városi Bíróság a 2003. május hó 8. napján jogerőre emelkedett 11.B.2285/2002/10. számú ítéletével a 2002. május hó 18. napján elkövetett lopás büntette és más bűncselekmény miatt, mint többszörös visszaesőt 1 év 8 hónap börtönre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Erre, valamint a Komlói Városi Bíróság felülvizsgálattal érintett ítéletében 15. sorszám alatt megjelölt elítélésére figyelemmel az I. r. terhelt többszörös, és a terhére megállapított egyedi azonosító jel meghamisításának büntette vonatkozásában különös visszaesői minősége megállapítható.

A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy az I. r. terhelttel szemben 6 (hat) hónap börtön kiszabásával érhetőek el a büntetés céljai, ezért a halmazati büntetésre utalás mellőzésével a főbüntetését enyhítette. Ugyanakkor előéletére és életvitelére figyelemmel a terhelt méltatlan arra, hogy a közügyek gyakorlásában részt vegyen, ezért az egyébként a törvényi minimumban meghatározott tartamú közügyektől eltiltás mellékbüntetést nem érintette.

Miután a II. r. terheltet a bíróság kizárólag a felmentéssel érintett társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlétében marasztalta, ezért a - tisztán - felmentő rendelkezés mellett a

Legfelsőbb Bíróságnak csupán az ún. járulékos kérdésekről kellett rendelkeznie. Ennek megfelelően a Be. 585. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a bűnügyi költség címén e terhelt által az államnak befizetett összeget a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni.

A felülvizsgálati eljárásban a védő közreműködésével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget - a Be. 429. §-ának (1) bekezdése alapján - az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. február hó 19. napján.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.  
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő  
Bné